

Sygn. akt III AUa 233/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 czerwca 2016 r.

Sąd Apelacyjny - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gdańsku

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Lucyna Ramlo
Sędziowie:	SSA Grażyna Czyżak (spr.) SSO del. Joanna Janiszewska-Ziołek
Protokolant:	stażysta Anita Musijowska

po rozpoznaniu w dniu 16 czerwca 2016 r. w Gdańsku

sprawy M. N.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

o wysokość stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

od wyroku Sądu Okręgowego w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 23 listopada 2015 r., sygn. akt VI U 1430/14

1. oddala apelację;
2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. na rzecz M. N. kwotę 2119,37 (dwa tysiące sto dziewiętnaście 37/100) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu w postępowaniu apelacyjnym.

SSA Grażyna Czyżak SSA Lucyna Ramlo SSO del. Joanna Janiszewska-Ziołek

Sygn. akt III AUa 233/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 11 kwietnia 2014 r. Nr (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. – na podstawie art. 34 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz. U. z 2009 r. Nr 167, poz.1322 ze zm.) oraz art. 83 ust.1 pkt 3 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 1442

ze zm.) - stwierdził, że stopę procentową składki na ubezpieczenie wypadkowe, obowiązującą płatnika składek M. N. (nazwa skrócona (...), NIP (...), REGON (...), PESEL (...)) w roku składkowym obejmującym okres od 01.04.2012 r. do 31.03.2013 r., podwyższa się o 50%.

Uzasadniając powyższą decyzję organ rentowy podał, iż z dokumentacji tut. Oddziału wynika, że firma (...) M. N. w informacji ZUS (...) za rok 2011 podała rodzaj działalności według (...), natomiast z informacji uzyskanej z Urzędu Statystycznego w B. wynika, że firma (...) miała na dzień 31.12.2011 r. zarejestrowaną działalność oznaczoną kodem klasyfikacyjnym według PKD (...) Wobec tego pismami z dnia 13.11.2013 r. i 16.12.2013 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. wezwał M. N. do złożenia korekty dokumentu na podstawie art.34 ust.4 ustawy o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych.

Z uwagi na brak reakcji M. N. organ rentowy skorygował dokument ZUS (...) za rok 2011, wykazując rodzaj działalności według PKD (...), o czym został on poinformowany pismem z dnia 13.01.2014 r.

Ponadto organ rentowy ustalił – zgodnie z załącznikiem Nr 2 do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 listopada 2002 r. w sprawie różnicowania stopy procentowej składki na ubezpieczenie społeczne z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych w zależności od zagrożeń zawodowych i ich skutków (Dz. U. z 2013 r., poz.878), że stopa procentowa składki na ubezpieczenie wypadkowe dla firmy (...) za okres od 1.04.2012 r. do 30.04.2013 r. wynosi 2%. Organ ten ustalił również, że w deklaracjach (...) za okres od 04/2012 do 03/2013 błędnie wskazywano składkę wypadkową (0,93 % zamiast 2,00 %).

W związku z zaniżeniem składki wypadkowej Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. wymierzył składki w wysokości 3,00% (t.j. podwyższając o 50 % składkę obowiązującą) na cały rok składkowy, obejmujący okres rozliczeniowy od 04/2012 do 03/2013.

Decyzją z dnia 11 kwietnia 2014 r. nr(...)Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. – na podstawie art. 34 ustawy wypadkowej oraz art. 83 ust. 1 pkt 3 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych – stwierdził, że stopę procentową składki na ubezpieczenie wypadkowe obowiązującą płatnika składek M. N. (nazwa skrócona (...), NIP (...), REGON (...), PESEL (...)) w roku składkowym obejmującym okres od 01.04.2013 r. do 31.03.2014 r., podwyższa się o 50%.

W uzasadnieniu tej decyzji organ rentowy wskazał, że z posiadanej przez niego dokumentacji wynika, iż firma (...) M. N. w informacji ZUS (...) za rok 2012 podała rodzaj działalności według PKD (...) natomiast z informacji uzyskanej z Urzędu Statystycznego w B. wynika, że Firma (...) miała na dzień 31.12.2012 r. zarejestrowaną działalność, oznaczoną kodem klasyfikacyjnym według PKD (...). Według załącznika Nr 2 do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 listopada 2002 r. w sprawie różnicowania stopy procentowej składki na ubezpieczenie społeczne z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych w zależności od zagrożeń zawodowych i ich skutków (t.j. Dz. U. z 2013 r. poz. 878) stopa procentowa składki na ubezpieczenie wypadkowe dla firmy (...) za okres od 1.04.2013 r. do 31.03.2014 r. wynosi 2,00%.

Organ rentowy ustalił ponadto, że w deklaracjach (...) za okres od (...) do (...) błędnie wykazano składkę wypadkową (0,67% zamiast 2,00%), a korektą dokumentów rozliczeniowych złożono na wezwanie Zakładu.

W związku z zaniżeniem składki wypadkowej organ rentowy wymierzył składki w wysokości 3,00% (t.j. podwyższając o 50% składkę obowiązującą) na cały rok składkowy, obejmujący okres rozliczeniowy od 04/2013 do 03/2014.

Odwołanie od powyższych decyzji wniósł w imieniu płatnika składek M. N. jego pełnomocnik procesowy, domagając się uchylecia obu decyzji

i zasądzenia od organu rentowego na rzecz odwołującego kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu odwołania skarżący podnosił niezgodność obu decyzji wydanych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. ze stanem faktycznym.

Za błędne odwołujący się płatnik uznawał stanowisko organu rentowego, zgodnie z którym firma (...) M. N. w informacji ZUS (...) za rok 2011 podała rodzaj działalności według (...), zamiast kodu klasyfikacyjnego – PKD(...), właściwego dla działalności zarejestrowanej przez tę firmę na dzień 31.12.2011 r. Informację o danych do ustalenia składek na ubezpieczenia wypadkowe na druku ZUS (...) składa płatnik składek, czyli osoba fizyczna M. N., a nie – jak podaje ZUS – firma (...), czyli osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą. Powodowy płatnik argumentował, iż zgodnie z art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 30.10.2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, w sporządzonej informacji druk ZUS (...) został przez niego podany prawidłowo rodzaj działalności według (...) (stawka wypadkowa 0,93%) zgodny z rejestrem REGON na dzień 31 grudnia 2011 r. i 2012 r.

Pomimo posiadania przez odwołującego zaświadczenia GUS o numerze identyfikacyjnym REGON nr: (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), Szkoły (...) z rodzajem przeważającej działalności (...), (...), (...), (...), (...) – edukacja, oraz

nr (...) M. N. z rodzajem przeważającej działalności (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. przyjął wybiórczo jeden numer REGON i symbol (...), ustalając stawkę wypadkową w wysokości 2% dla wszystkich zatrudnionych pracowników. Odwołujący zaznaczał przy tym, iż pracownicy wykazani w informacji (...) są zatrudnieni w Szkołach Niepublicznych (...)

w B. grupa działalności – edukacja (...) – stawka 0,93%.

Twierdził on także, iż nieprawdą jest stwierdzenie ZUS, że w deklaracjach (...)

za okres od 04/2012 do 03/2013 odwołujący się wskazał składkę wypadkową 0,93% zamiast 2%, natomiast za okres od 04/2013 do 08/2013 0,67% zamiast 2%. Za wymieniony okres składka wypadkowa w deklaracjach (...) była wykazana i zgłoszona w wysokości 1,93%,

t.j. 50% najwyższej stopy procentowej art. 28 ust. 1 ustawy.

W uzasadnieniu zaskarżonych decyzji ZUS Oddział w B. powoływał się

na art. 34 ust. 1 ustawy wypadkowej, twierdząc iż płatnik przekazał nieprawdziwe dane

w informacji ZUS (...) Odwołujący, nie zgadzając się z tym stanowiskiem, wskazywał,

że składki na ubezpieczenie wypadkowe zostały naliczone i przekazane w obowiązujących terminach, a sporządzone przez niego korekty z naliczeniem składek na ubezpieczenie wypadkowe w wysokości 2% wynikały z interpretacji ZUS, z którymi się nie zgadza.

Organ rentowy wnosił o oddalenie odwołania, powołując argumentację przedstawioną w uzasadnieniu zaskarżonych decyzji.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 23 listopada 2015 r. (sygn. akt VI U 1430/14) – w pkt 1 zmienił zaskarżone decyzje w ten sposób, że stwierdził, iż :

a) stopa procentowa składki na ubezpieczenie wypadkowe obowiązująca płatnika składek M. N. w roku składkowym obejmującym okres od 1 kwietnia 2012 r. do 31 marca 2013 r. nie ulega podwyższeniu o 50 %;

b) stopa procentowa składki na ubezpieczenie wypadkowe obowiązująca płatnika składek M. N. w roku składkowym obejmującym okres od 1 kwietnia 2013 r. do 31 marca 2014 r. nie ulega podwyższeniu o 50 %;

oraz – w pkt 2 - zasądził od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B. na rzecz M. N. kwotę 1200 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego.

Sąd Okręgowy orzekał na podstawie następujących ustaleń faktycznych i rozważań prawnych.

Odwołujący się płatnik M. N. w roku 1997 rozpoczął prowadzenie jednoosobowej działalności gospodarczej pod firmą (...) Firma Produkcyjno – Usługowo – Handlowa – (...) w B.. W okresie od 1997 r. do grudnia 2000 r. w ramach tej działalności gospodarczej M. N. produkował meble biurowe i sklepowe. Działalność ta oznaczona jest kodem klasyfikacyjnym według Polskiej Klasyfikacji Działalności PKD (...). Produkcję mebli biurowych i sklepowych M. N. zakończył w grudniu 2000 r., gdyż od 1 września 2000 r. rozpoczął on prowadzenie działalności edukacyjnej w ramach (...) Liceum Ogólnokształcącego (...) w B.. Do 31 grudnia 2011 r. poszerzył on prowadzenie działalności edukacyjnej na łącznie 13 placówek oświatowych, w tym: (...) dla Dorosłych (...) w B., (...) Gimnazjum (...) w B., (...) Szkołę Policealną dla Dorosłych (...) w B., (...) Liceum Profilowane dla Dorosłych (...) w B., (...) Technikum Logistyczne (...) w B., (...) Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych (...) w B., (...) Technikum (...) w B.. Do 31 sierpnia 2012 r. M. N. prowadził wyłącznie działalność edukacyjną, mając jednocześnie nadal zarejestrowaną działalność gospodarczą pod firmą (...) Firma Produkcyjno – Usługowo – Handlowa – (...) w B., jednak w ramach tej firmy nie wykazywał od grudnia 2000 r. do 31 sierpnia 2011 r. żadnej działalności. Dopiero od 1 września 2012 r. w ramach firmy (...) rozpoczął on prowadzenie sklepu szkolnego i zatrudniał: w okresie od 1 września 2012 r. do 30 czerwca 2013 r. dwie osoby, a od 1 lipca 2013 r. jedną osobę.

W 2011 r. M. N. zatrudniał w ramach prowadzonej działalności edukacyjnej 10 osób, w 2012 r. w ramach tej działalności - także 10 osób plus dwie osoby w sklepie szkolnym, a od 1 lipca 2013 r. - 11 osób (10 w ramach działalności edukacyjnej i 1 w sklepie szkolnym).

Na dzień 31 grudnia 2011 r. i 31 grudnia 2012 r. w zbiorze danych prowadzonych przez Urząd Statystyczny w B. nadal figurowała firma (...) pod nazwą (...) Firma Produkcyjno – Usługowo – Handlowa – (...) z zarejestrowaną działalnością przeważającą Produkcja mebli biurowych i sklepowych” oznaczoną kodem klasyfikacyjnym wg PKD (...), mimo iż tego rodzaju działalności M. N. od grudnia 2000 r. nie prowadził.

Na tle powyższego wpisu w zbiorze danych prowadzonych przez Urząd Statystyczny w B. doszło do powstania sporu w rozpoznawanej sprawie.

Organ rentowy, wydając zaskarżone decyzje, założył, iż wysokość stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe w okresach objętych zaskarżonymi decyzjami powinna zostać określona na podstawie danych znajdujących się w zbiorze Urzędu Statystycznego w B., z których wynikało, iż (...) Firma Produkcyjno – Usługowo – Handlowa – (...) na dzień 31 grudnia 2011 r. i na dzień 31 grudnia 2012 r. miała zarejestrowaną działalność oznaczoną kodem klasyfikacyjnym według PKD (...). (produkcja mebli biurowych i sklepowych). Zgodnie bowiem z załącznikami nr 1 i nr 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 listopada 2002 r. w sprawie różnicowania stopy procentowej składki na ubezpieczenie społeczne z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych i ich skutków (w brzmieniu obowiązującym do 31 marca 2015 r. – t.j. Dz. U. z 2013r., poz.878) dla produkcji mebli obowiązującą stopą procentową na ubezpieczenie wypadkowe była stopa w wysokości 2,00% (pozycja 30 załącznika Nr 2). Natomiast dla działalności edukacyjnej stopa ta wynosiła 0,93% (pozycja 61 załącznika Nr 2).

W miesięcznych deklaracjach rozliczeniowych ZUS P DRA za okres od kwietnia 2012 r. do sierpnia 2013 r. płatnik składek wykazywał wysokość stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe w wysokości 1,93%.

Rozważając istotę sporu Sąd Okręgowy wskazał, iż zgodnie z art. 34 ust. 1 ustawy

z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 1242 ze zm.), jeżeli płatnik składek nie przekaze danych lub przekaze nieprawdziwe dane, o których mowa w art. 31, co spowoduje zaniżenie stopy procentowej składki na ubezpieczenia wypadkowe, Zakład ustala w drodze decyzji stopę procentową składki na cały rok składkowy w wysokości 150% stopy procentowej ustalonej na podstawie prawidłowych danych. Płatnik składek obowiązany jest opłacić zaległe składki wraz z odsetkami za zwłokę.

Okolicznością sporną między stronami było przede wszystkim to, czy wysokość stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe w okresach objętych zaskarżonymi decyzjami (od kwietnia 2012 r. do marca 2013 r. oraz od kwietnia 2013 r. do marca 2014 r.) powinna być ustalona na podstawie przepisów ustawy wypadkowej i przepisów zawartych

w aktach wykonawczych do tej ustawy w oparciu o rodzaj działalności odwołującego się płatnika według PKD ujętego w rejestrze REGON w dniu 31 grudnia poprzedniego roku, której jednak płatnik nie prowadził (produkcja mebli biurowych i sklepowych oznaczona kodem klasyfikacyjnym według PKD (...)), czy też rodzajem działalności według PKD, którą płatnik w dniach 31 grudnia 2011 r. i 31 grudnia 2012 r. rzeczywiście wykonywał (działalność edukacyjna – oznaczona kodem klasyfikacyjnym według PKD (...)).

Przy rozważaniu tej kwestii Sąd Okręgowy w pierwszej kolejności odwołał się do art. 28 ust. 2 oraz art. 29 ust. 1 ustawy wypadkowej. Zgodnie z pierwszym z tych przepisów stopę procentową składki na ubezpieczenia wypadkowe dla płatnika składek zgłaszającego do ubezpieczenia wypadkowego co najmniej 10 ubezpieczonych ustala Zakład jako iloczyn stopy procentowej składki na ubezpieczenia wypadkowe określonej grupy działalności, do której należy płatnik składek i wskaźnika korygującego ustalonego dla płatnika z zastrzeżeniem art. 33. Z kolei przepis art. 29 ust. 1 stwierdza, że płatnik składek, o którym mowa w art. 28 ust. 2, należy do grupy działalności ustalonej dla jego rodzaju działalności według (...) ujętego w rejestrze REGON w dniu 31 grudnia poprzedniego roku.

Sąd I instancji podkreślił, że przy dokonywaniu wykładni powyższych przepisów zwrócić należy uwagę na to, iż w wyroku z dnia 3 kwietnia 2009 r. Sąd Apelacyjny w Łodzi (III AUa 843/08 – OSAŁ 2009/2/15) wskazał, że stopa procentowa składki wypadkowej,

o której mowa w art. 33 ust. 1 w związku z art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, ustalana jest według grupy działalności gospodarczej faktycznie prowadzonej przez płatnika składek. Nadanie przez Urząd Statystyczny symbolu (...) ujętego w rejestrze REGON

dla działalności, której płatnik nie prowadzi, nie może stanowić podstawy ustalenia stopy procentowej tej składki. O wysokości omawianej składki ustalonej dla danego płatnika decyduje rodzaj prowadzonej przez niego działalności, co prawda określonej odpowiednimi numerami i symbolami statystycznymi, to jednak nie numer statystyczny decyduje o stopie procentowej składki, lecz rodzaj działalności. Zgodnie z art. 33 ustawy wypadkowej, jeżeli płatnik przekaze Zakładowi nieprawdziwe dane o liczbie ubezpieczonych lub grupie działalności, od których zależy stopa procentowa składki, Zakład dokona korekty poprzez ustalenie właściwej stopy procentowej składek, bądź też płatnik składek skoryguje dane

we własnym zakresie. W żadnym wypadku wysokość składki nie może być oparta na nieprawdziwych danych, niezależnie od tego, czy dane te wpływają na zawyżenie, czy też obniżenie stopy procentowej składek. Dlatego też w przypadku sporu należy badać rzeczywisty charakter prowadzonej przez płatnika składek działalności (tak uzasadnienie powołanego wyżej wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi).

Orzekający w niniejszej sprawie Sąd Okręgowy w pełni zaakceptował powyższą wykładnię art. 29 ust. 1 ustawy wypadkowej i zauważył, iż organ rentowy, wydając zaskarżone decyzje, bezzasadnie zakwestionował stopę procentową składki na ubezpieczenia wypadkowe deklarowaną przez powodowego płatnika w deklaracjach miesięcznych ZUS (...) w wysokości 1,93%, opierając się na tym rodzaju działalności, której płatnik nie wykonywał od grudnia 2000 r. M. N. w okresach wskazanych w zaskarżonych decyzjach wykonywał bowiem działalność edukacyjną, a od 1 września

2012 r. także działalność handlową w sklepiku szkolnym. Jednak działalnością przeważającą była działalność edukacyjna, w ramach której zatrudniał on 10 osób ubezpieczonych i która – z tego względu – miała charakter działalności przeważającej, dla której załącznik Nr 2 do powoływanego wyżej rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 listopada 2002 r. przewidywał stopę procentową składki na ubezpieczenia wypadkowe w wysokości 0,93%.

Organ rentowy nie miał zatem podstaw do dokonania ustalenia, iż powodowy płatnik przekazał nieprawdziwe dane dotyczące grupy działalności, co spowodowałoby zniżenie stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe, które to ustalenie w konsekwencji prowadziłyby do zastosowania sankcji przewidzianej w art. 34 ust. 1 ustawy wypadkowej.

W końcowej części rozważań Sąd Okręgowy wskazał również, że organ rentowy nie udowodnił w toku niniejszego procesu okoliczności, na które powoływał się w uzasadnieniu decyzji nr (...) – błędnego wykazania przez płatnika składki wypadkowej

w wysokości 0,67%. Zgodnie z art. 232 zdanie 1 k.p.c. strony obowiązane są wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne. W toku całego procesu organ rentowy nie zaoferował żadnych dowodów na tę okoliczność, a przeprowadzone postępowania wykazało, iż płatnik wskazywał w deklaracjach ZUS (...) składkę w wysokości 1,93% (deklaracje miesięczne ZUS (...) w aktach sprawy oraz zeznania świadka i powodowego płatnika).

Wyżej przedstawione motywy uzasadniały zatem zmianę zaskarżonych decyzji

na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. w związku z powołanymi przepisami prawa materialnego, i dlatego Sąd Okręgowy orzekł reformatoryjnie, jak w punkcie I wyroku.

Na podstawie art. 98 § 1 i § 3 k.p.c. w związku z § 6 pkt 4 i § 2 ust. 1 i ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych... (t.j. Dz. U. z 2013 r. Nr 490 ze zm.) zasądzono w punkcie II wyroku od organu rentowego – jako strony przegrywającej spór – na rzecz odwołującego się zwrot kosztów procesu, na które złożyło się wynagrodzenie pełnomocnika procesowego (radcy prawnego) ustalone według stawki minimalnej właściwej dla wartości podmiotu sporu w rozpoznawanej sprawie.

Apelację od wyroku wywiódł organ rentowy, zaskarżając go w całości i zarzucając naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 29 ust. 1 w związku z art. 30, art. 34 ust. 1 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków

przy pracy i chorób zawodowych (Dz. U. z 2015, poz. 1242 ze zm.) oraz naruszenie przepisów prawa procesowego tj. art. 233 ustawy z dnia 17 listopada 1964 kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2014r., poz. 101 ze zm.).

Powołując się na podane podstawy apelacji pozwany wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania, ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy

do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji. Ponadto wniósł o zasądzenie

od ubezpieczonego na rzecz organu rentowego kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu apelacji podniesiono, iż Sąd wyrokując w niniejszej sprawie naruszył w pierwszej kolejności przepis art. 29 ust. 1 ustawy wypadkowej, zgodnie z którym płatnik składek, o którym mowa w art. 28 ust. 2, należy do grupy działalności ustalonej dla jego rodzaju działalności według (...) ujętego w rejestrze REGON w dniu 31 grudnia poprzedniego roku. Kategorię ryzyka dla grupy działalności ustala się w zależności od ryzyka określonego wskaźnikami częstości: uszkodzonych w wypadkach przy pracy ogółem; uszkodzonych w wypadkach przy pracy śmiertelnych i ciężkich; stwierdzonych chorób zawodowych oraz liczby osób zatrudnionych w warunkach zagrożenia. Zgodnie z art. 30

ust. 4 ustawy wypadkowej, kategorię ryzyka dla grupy działalności ustala się w oparciu

o dane Głównego Urzędu Statystycznego za trzy ostatnie lata kalendarzowe, dostępne w dniu 31 stycznia danego roku.

Zgodnie z wpisem w Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej, oraz informacji uzyskanej z Urzędu Statystycznego w B. z dnia 16.08.2013 r. firma (...) M. N. na dzień 31.12.2011 r. miała zarejestrowaną działalność przeważającą „Produkcję pozostałych mebli” oznaczoną kodem klasyfikacyjnym PKD (...), również na dzień 31.12.2012 r. firma miała zarejestrowaną działalność przeważającą „Produkcję mebli biurowych i sklepowych” oznaczoną kodem PKD (...). Zatem według tabeli dla grup działalności stopa procentowa składki na ubezpieczenie wypadkowe płatnika za okres od 01.04.2013 r. do 31.03.2014 r. wynosi 2%. Płatnik natomiast w deklaracjach(...) za okres od 04/2012 do 03/2013 oraz od 04/2013 do 08/2013 zaniżył stopę wypadkową i wykazał odpowiednio za pierwszy okres 0,93%, a za drugi okres 0,67%, zamiast prawidłowo 2%.

Ponadto pozwany wskazał, iż w informacjach ZUS (...) wskazuje się liczbę ubezpieczonych podlegających ubezpieczeniu wypadkowemu zatrudnionych pod wskazanym numerem NIP. W przypadku odwołującego się pod numerem NIP (...) - w informacji ZUS (...) za rok 2011 wskazano liczbę ubezpieczonych 11, a za rok 2012 - 12 ubezpieczonych.

W ocenie apelującego nie można zatem zgodzić się ze stanowiskiem Sądu, iż działalnością główną płatnika była działalność edukacyjna. Z zebranego w sprawie materiału dowodowego wynika, iż firma płatnika na dzień 31.12.2011 r. miała zarejestrowaną działalność przeważającą „Produkcję pozostałych mebli”, natomiast na dzień 31.12.2012 r. - „Produkcję mebli biurowych i sklepowych”.

W piśmie procesowym z dnia 5 czerwca 2016 r. odwołujący się wniósł o oddalenie apelacji w całości oraz zasądzenie od organu rentowego na rzecz płatnika składek zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja pozwanego organu rentowego nie zasługuje na uwzględnienie. Nie zawiera bowiem zarzutów skutkujących koniecznością zmiany bądź uchylecia zaskarżonego wyroku.

Spór w przedmiotowej sprawie koncentrował się na kwestii, czy zachodziły, wynikające z art. 34 ust. 1 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (j.t. Dz. U. z 2015, poz. 1242 ze zm., nazywanej dalej ustawą wypadkową) przesłanki do podwyższenia przez organ rentowy o 50% stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe obowiązującej u płatnika składek M. N. w latach składkowych obejmujących okresy: od dnia 1 kwietnia 2012 r. do dnia 31 marca 2013 r. i od dnia 1 kwietnia 2013 r. do dnia 31 marca 2014 r.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, w powyższym zakresie Sąd Okręgowy w sposób prawidłowy ustalił stan faktyczny w oparciu o zgromadzony w sprawie materiał dowodowy, zaś w swych ustaleniach i wnioskach nie wykroczył poza ramy swobodnej oceny wiarygodności i mocy dowodów wynikające z przepisu art. 233 k.p.c., nie popełnił on też błędów w rozumowaniu w zakresie zarówno ustalonych faktów, jak też ich kwalifikacji prawnej, albowiem prawidłowo zinterpretował i zastosował odpowiednie przepisy prawa.

Sąd Apelacyjny zaakceptował zatem w całości ustalenia faktyczne Sądu pierwszej instancji, traktując je jak własne, nie widząc w związku z tym konieczności ich ponownego szczegółowego przytaczania (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 1998 r., I PKN 339/98, OSNP 1999, nr 24, poz. 776). Sąd odwoławczy w pełni podziela także ocenę prawną, jakiej dokonał Sąd pierwszej instancji, uznając ją za wyczerpującą, a tym samym nie ma potrzeby powtarzać w całości trafnego wywodu prawnego (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 16 lutego 2006 r., IV CK 380/05, LEX nr 179977; z dnia 16 lutego 2005 r., IV CK 526/04, LEX nr 177281).

Przypomnieć można, iż stosownie do treści art. 34 ust. 1 ustawy wypadkowej, jeżeli płatnik składek nie przekaże danych lub przekaże nieprawdziwe dane, o których mowa w art. 31, co spowoduje zaniżenie stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe, Zakład ustala, w drodze decyzji, stopę procentową składki na cały rok składkowy w

wysokości 150% stopy procentowej ustalonej na podstawie prawidłowych danych. Płatnik składek zobowiązany jest opłacić zaległe składki wraz z odsetkami za zwłokę.

Zgodnie treścią art. 28 ust. 2 cyt. ustawy stopę procentową składki na ubezpieczenie wypadkowe dla płatnika składek zgłaszającego do ubezpieczenia wypadkowego co najmniej 10 ubezpieczonych ustala Zakład jako iloczyn stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe określonej dla grupy działalności, do której należy płatnik składek, i wskaźnika korygującego ustalonego dla płatnika składek, z zastrzeżeniem art. 33. Przepis art. 29 ust. 1 ustawy stanowi zaś, iż płatnik składek, o którym mowa w art. 28 ust. 2, należy do grupy działalności ustalonej dla jego rodzaju działalności według (...) ujętego w rejestrze REGON w dniu 31 grudnia poprzedniego roku.

Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 14.02.2013 r. (III UK 53/12, LEX nr 1315954) zaakceptował wykładnię art. 34 ust. 1 ustawy wypadkowej przyjętą w aktualnym, zgodnym orzecznictwie Sądu Najwyższego. W szczególności, w orzecznictwie tym podkreślono,

że wprowadzona przepisem art. 34 ust. 1 ustawy wypadkowej instytucja podwyższenia stopy procentowej składki na cały rok składkowy do wysokości 150 % stopy procentowej ustalonej na podstawie prawidłowych danych w związku z nieprzekazaniem danych lub przekazaniem nieprawdziwych danych, ma niewątpliwie charakter sankcji o charakterze represyjnym (penalnym) (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 16.06.2011 r., I UK 15/11, OSNP 2012/15-16/199; z dnia 21.02.2012 r., I UK 207/11, LEX nr 1130156). Wprowadzenie przedmiotowej sankcji miało na celu zdyscyplinowanie płatników składek. Instytucja ta pełni również ważną rolę prewencyjną. Jak słusznie podniósł Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 16.06.2011 r. (I UK 15/11): „System oparty na deklaracjach, których nieprawidłowości nie powodowałyby dla zobowiązanego żadnych ujemnych konsekwencji, poza przypadkami udowodnienia zobowiązanemu w postępowaniu sądowym popełnienia przestępstwa, nie motywowałyby go do przejawiania inicjatywy w celu wyjaśnienia wątpliwości, które mogą towarzyszyć wypełnieniu deklaracji”. Należy się zgodzić

ze stanowiskiem Sądu Najwyższego wyrażonym w cytowanym wyroku, że stosowanie przepisów o zabarwieniu penalnym nie może jednak prowadzić do rezultatu, który byłby sprzeczny z podstawowymi zasadami konstytucyjnymi wywodzonymi z klauzuli demokratycznego państwa prawnego - zasady zaufania obywatela do państwa i stanowionego przezeń prawa oraz zasady bezpieczeństwa prawnego. Podmiot, który wadliwie wypełnia swój obowiązek musi mieć możliwość obrony i wykazania, że niedopełnienie tego obowiązku było następstwem okoliczności, za które nie ponosi odpowiedzialności. W sprawie

o podwyższenie składki na ubezpieczenie wypadkowe nie można abstrahować od przyczyn i okoliczności, z powodu których jednostka wadliwie przekazała informacje. Stwierdzenie, czy strona nie ponosi, czy też ponosi, odpowiedzialność na zasadzie art. 34 ust. 1 ustawy wypadkowej musi być dokonywane indywidualnie, przy uwzględnieniu wszystkich okoliczności, których dopiero łączna ocena może doprowadzić do konkluzji, że w konkretnej sprawie wymierzenie składki wypadkowej podwyższonej było zgodne lub nie do pogodzenia z normą prawną zawartą w powołanym przepisie i oceniane także przez pryzmat zasady zaufania jednostki do państwa i stanowionego przez to państwo prawa.

Do wskazanej powyżej wykładni komentowanego przepisu przychylił się Sąd Apelacyjny w Gdańsku, który w wyroku z dnia 6 października 2015 r. (sygn. akt III AUa 683/15, LEX nr 1842208) stwierdził, że oceny zastosowania sankcji z art. 34 ustawy z 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, należy dokonywać w konkretnej sprawie mając na uwadze nie tylko jej represyjny, ale także prewencyjny charakter. Celem tej instytucji powinno być bowiem zdyscyplinowanie płatników składek do należytego wykonywania ciężących na nich obowiązków i przekonanie ich o nieopłacalności podawania nieprawdziwych danych, nie zaś wzbogacanie funduszu ubezpieczeń kosztem płatników, którzy przez omyłkę podali błędne dane.

W rozpoznawanej sprawie nie było sporu, iż płatnik składek przekazał dane, o których mowa w art. 31, przedmiotem oceny pozostawało zatem jedynie – w świetle unormowania art. 34 ust. 1 ustawy wypadkowej – czy dane te były „nieprawdziwe”.

Faktem jest, że na dzień 31 grudnia 2011 r. w zbiorze danych prowadzonych przez Urząd Statystyczny w B. firma pod nazwą (...) Firma Produkcyjno – Usługowo – Handlowa – (...) figurowała z zarejestrowaną działalnością przeważającą „Produkcja pozostałych mebli”, natomiast na dzień 31 grudnia 2012 r. - „Produkcja mebli biurowych i sklepowych”, oznaczoną kodem klasyfikacyjnym wg PKD (...). Dla tego rodzaju działalności stopa procentowa składki na ubezpieczenie wypadkowe wynosiła 2,00 %.

Z drugiej strony niesporne było, iż od grudnia 2000 r. M. N. działalności polegającej na produkcji mebli faktycznie nie prowadził. Od września 2000 r. rozpoczął on bowiem prowadzenie działalności edukacyjnej, oznaczonej kodem klasyfikacyjnym według (...), ze stopą procentową składki na ubezpieczenie wypadkowe w wysokości 0,93%. W późniejszym okresie płatnik rozszerzał działalność edukacyjną. W ramach firmy (...) od 1 września 2012 r. rozpoczął także prowadzenie sklepu szkolnego.

Wobec prawidłowo ustalonego przez Sąd I instancji, w zasadzie niespornego stanu faktycznego, spór w niniejszej sprawie sprowadzał się do rozstrzygnięcia kwestii, czy wskazanie przez płatnika – w celu ustalenia wysokości stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe w okresach objętych zaskarżonymi decyzjami – rodzaju działalności według (...), którą płatnik w dniach 31 grudnia 2011 r. i 31 grudnia 2012 r. rzeczywiście wykonywał i która była działalnością przeważającą, ale która niezgodna była z rodzajem działalności figurującym w rejestrze REGON, należy kwalifikować jako przekazanie nieprawdziwych danych skutkujących zaniżeniem stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe w rozumieniu art. 34 ust. 1 ustawy wypadkowej.

W ocenie Sądu Apelacyjnego Sąd I instancji zasadnie ocenił, że w sprawie nie doszło do przekazania przez płatnika składek nieprawdziwych danych w zakresie rodzaju działalności według (...) (druk ZUS (...)), a w konsekwencji stopa procentowa składki na ubezpieczenie wypadkowe zadeklarowana przez płatnika składek w deklaracjach miesięcznych ZUS(...) w oparciu o rodzaj działalności faktycznie wykonywanej przez płatnika nie została zaniżona.

Należy podkreślić, że przymiotnik „nieprawdziwy” oznacza - niezgodny z prawdą, z rzeczywistością, ze stanem faktycznym, kłamliwy, zmyślonny, nierzeczywisty (Uniwersalny słownik języka polskiego, tom II, PWN), natomiast przymiotnik „nieprawidłowy” oznacza – nie taki, jaki powinien być, niezgodny z ustalonymi przepisami, normami, prawidłami.

Mając na uwadze powyższe, w ocenie Sądu odwoławczego nie sposób uznać wskazania przez M. N. rodzaju działalności faktycznie przez niego wykonywanej jako podania nieprawdziwych, niezgodnych z rzeczywistością danych.

Sąd Apelacyjny podziela zaprezentowany przez Sąd I instancji pogląd, zgodnie z którym stopa procentowa składki wypadkowej ustalana jest według grupy działalności gospodarczej faktycznie prowadzonej przez płatnika składek. Akceptując w całości prawidłowe rozważania Sądu Okręgowego w tym zakresie, dodać należy, że powiązanie wysokości stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe z danym rodzajem działalności uzasadnione jest stopniem ryzyka wypadkowego.

Przepisy art. 30 ust. 1 i 2 ustawy wypadkowej stanowią, iż stopę procentową składki na ubezpieczenie wypadkowe dla grupy działalności ustala się w zależności od kategorii ryzyka ustalonej dla tej grupy. Kategorię ryzyka dla grupy działalności ustala się natomiast w zależności od ryzyka określonego wskaźnikami częstości:

- 1)poszkodowanych w wypadkach przy pracy ogółem;
- 2)poszkodowanych w wypadkach przy pracy śmiertelnych i ciężkich;

3) stwierdzonych chorób zawodowych;

4) zatrudnionych w warunkach zagrożenia.

Również wysokość wskaźnika korygującego ustalana jest - zgodnie z art. 31 ust. 2 i 3 cyt. w zależności od kategorii ryzyka ustalonej dla płatnika składek, która z kolei zależy ryzyka określonego wskaźnikami częstotliwości:

1) poszkodowanych w wypadkach przy pracy ogółem;

2) poszkodowanych w wypadkach przy pracy śmiertelnych i ciężkich;

3) zatrudnionych w warunkach zagrożenia.

Mając zatem na uwadze zarówno fakt, że celem zastosowania sankcji z art. 34 ustawy z 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, jest przede wszystkim zdyscyplinowanie płatników składek do należytego wykonywania ciążących na nich obowiązków, jak i to, że wysokość stopy procentowej składki wypadkowej uzależniona jest od ryzyka związanego z daną grupą działalności i z działalnością konkretnego płatnika składek, za nietrafne należy uznać stanowisko przypisujące decydujące znaczenie kwestii czysto formalnej, jaką jest wpis rodzaju działalności według (...) figurujący w rejestrze REGON. Pomijanie, tylko ze względu na treść tego wpisu, rzeczywistego stopnia ryzyka wypadkowego wynikającego z działalności faktycznej prowadzonej przez płatnika składek, stałoby w sprzeczności z wykładnią celowościową.

Z materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie, jak prawidłowo ustalił Sąd Okręgowy, wynika, iż płatnik wskazywał w deklaracjach ZUS (...) dotyczących spornych okresów stopę procentową składki wypadkowej w wysokości 1,93 %, a zatem nawet wyższą niż przypisana do działalności edukacyjnej. Pozwany organ nie wykazał twierdzenia, jakoby płatnik wskazywał stopę procentową tej składki w wysokości 0,67%.

Reasumując należy uznać, że Sąd Okręgowy nie dopuścił się zarzucanych naruszeń tak prawa procesowego, jak i prawa materialnego, w szczególności art. 29 ust. 1, art. 30, art. 34 ust. 1 ustawy z 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych. W tym stanie rzeczy apelacja pozwanego organu rentowego podlegała oddaleniu jako bezzasadna, na podstawie art. 385 k.p.c., jak w pkt 1 sentencji.

W pkt 2 sentencji, Sąd Apelacyjny zasądził od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. na rzecz M. N. kwotę 2119,37 zł tytułem zwrotu kosztów procesu w postępowaniu apelacyjnym, działając na podstawie art. 98 § 1 i § 3 oraz art. 108 § 1 zd. 1 k.p.c. w związku z § 2 pkt 4 oraz § 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015 r., poz. 1804) w związku z art. 91 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r.

o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. 2014. 1025 j.t.), § 3 ust. 3 i 4 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 29 stycznia 2013 r. w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce budżetowej z tytułu podróży służbowej (Dz. U. 2013, poz. 167) oraz § 2 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 25 marca 2002 r. w sprawie warunków ustalania oraz sposobu dokonywania zwrotu kosztów używania do celów służbowych samochodów osobowych, motocykli i motorowerów niebędących własnością pracodawcy (Dz. U. z 2002 r. Nr 27, poz. 271 ze zm.).

SSA Grażyna Czyżak SSA Lucyna Ramlo SSO del. Joanna Janiszewska-Ziołek